

UOLI VOLOXU TAMEISOU ANE PAULO MUKAUKAVU MULAI NOXI'A TA KOLINITO

Vaikala lamana

No anu uoli voloxu ane 'o ne Paulo mukaukavunu mulai noxi'a ta Kolinito, xo ta mitema mose'i no nano no tuala tila ne Kolinito mi'oxonu vaikala masumasua mose'i mulai noxou. Aloxo ne la sou anu mukaukavunu uoli voloxu ane 'o mulai noxi'a sou lexe uxalixu opo vilesisi no taine'i la.

No nano no anu vaivaikala noxou Paulo, la anu muvikalane'i no anu tei. Anu umasaxa lexe ulamanalixa'a no anu tava'u a loxovaa la sou anu mu'oxonu vaikala tu'utu'umaxu ne. Anu mu'oxonu aloxo ne, xe leviani noxi'a ilomu uasi, la misu'anu vaikala masumasua mulai noxou. Xe mupala'alixu 'osa'ila noxou, xo mulomusou lexe ta mitema milomu la mixiunu mauilixa'a.

Xe mukalusou vaivaikala noxou la muvikalane'i ta Kolinito sou isu'uline'i ta mitema noxou Lataua ane xa'a mimii uasi no xalee lia tila ne Iutaia. Xe kaluxusou manina, la Paulo mulamanalixa'a lexe ta aposeli kalakalavoi mose'i 'a ixoxolu ne, la sou ane'i itovonu sou i'oxonu masuanu xe ipupuioi xaixai noxou.

A'alo muai no nano aloxo 'o

Paulo mulamanalixu 'ili'ilixonu xe xaixai noxou 1:1-7
Ipitanu su'uli ulai noxi'a ta mitema ne Ielusalemu 8-9
Paulo mulamanalixu no anu xaixai noxou 10:1-13:10
Vaikala kaluxusou ilou vaikala sou sexela 13:11-14

1 ¹Eni Paulo itema e Kalisito Iesu mupalusilo no anu masaxa noxou Lataua mo musosovosilo. Nexi noxou vivilo Timoti takaukavu uoli voloxu ano 'o ulai noxinge ta mitema ilotu noxou Iesu ne Kolinito, mo noxi'a ta mitema ane'i imulaxu tane'i noxou Lataua no 'a tuatuala ukalusi

no lia tila ne Akaia. ²Alauna mo opo se'isisi ulai noxinge molu noxou Lataua Maminge mo anu Tila Iesu Kalisito

Anu Lataua sou Mamaatola Tapiena Ukalusi

³ Ta'itinu Lataua e Tila noxinge Iesu Kalisito Momu, anu tanutanuxu Momu anu Lataua sou mamaatola piena ukalusi. ⁴ Anu e mamaatolanenge no anu tu'utu'umaxu noxinge ukalusi, mo sou nexi tamomomo sou mamaatolane'i ane'i ane tu'utu'umaxu se'i uxalisi'a no anu vaikalau Lataua ane Anu mulosienge. ⁵ Xo anu aloxo tu'utu'umaxu noxou Kalisito unixi u'una no anu maulinenge 'o ne la mamaatola molu noxou Kalisito ne iouvilesisi unixi une'e u'ana'ana kalumo. ⁶ Lexe oponexi tu'umaxu, la anu ne sou umamaatolanenge no 'a mauli noxixe, lexe nexi tano'u vaikala la anu ne sou umamaatolanenge ane uxalixu 'ilixo sou ngaxolu se'isisi mo ngatavulenu tu'utu'umaxu ane loxo nexi tatavulenu 'o. ⁷ Mo loopala noxixesinge ne anu pumuxu, xo nexi telavu lexe aloxo tu'utu'umaxu noxixe ne ngingi ngatavulenu kalumo la mamaatola noxixe ne ulai noxinge kalumo. ⁸ Ta vivixe, nexi tamasaxa manina lexe ngingi ngelavusou, sou tu'utu'umaxu ane nexi tetavulenu no anu xalee lia tila ne Asia. Tu'utu'umaxu ane ne anu tatila manina mo umomomo sou nexi tataloxolixu la uasi mole nexi ne lexe tasoli avile. ⁹ Manina, no nano no tanexi la nexi taxamulinu tu'umaxu sou soli. Ia anu muxali ne sou lexe nexi tamomomo sou tasoa noxixe mamu ia noxou Latauasi, Anu e utulusi'a ta mitema no 'a soli. ¹⁰ Anu mupamulinexi no anu masua sou soli ane loxo ne, mo Anu upamaulinexi. Nexi teloopalanu lexe Anu usolonu sou upamaulinexisi. ¹¹ Xo aloxo ngingi ngesu'ulinexi no anu lakilaka noxinge. La sou tapiena imomomo sou ivikala laixe noxou Latauamenge sou alauna laixe mune'e noxixe loxo lakolisou lakilaka noxi'a tapiena.

Paulo Muxiunu Xavutala E Anu Muloonu

¹² Ioxe nexi ta'itinexi aloxo, xavutalamexi laixe noxi'a ta mitema ne mumaxa'ixe lamana lexe no anu xoluxolunenge nenge'a no anu lialia 'o ne la nexi texolu no anu 'ilixo vilemo mo malemalenga ane molu noxou Lataua. Nexi te'oxonu aloxo ne loxo no anu xavuxavutala e talavusou lexe mii ane laixe xe mii ane masua sou lialia 'o uasi ia loxo no anu alauna noxou Latauasi. ¹³ Xo nexi takaukavumengixu mii vile ane ngingi ngamomomo sou ngaitisou mo ngalavu sou uasi ne uasi. Eni eloopala lexe ngingi ngalavusou mimii lamana ukalusi. Mo eni eloopala lexe, ¹⁴ aloxo ngingi ngelavusixe sevilesi ia ngingi ngalavusixe ukalusi, la ngingi

^a 1:3 Rom 15:5   ^b 1:5 Lex 34:19   ^c 1:8 Apo 19:23; 1Ko 15:32   ^d 1:10 2Ti 4:18   ^e 1:14 2Ko 5:12; Pil 2:16

ngamomomo sou nga'osasixe ne aloxo nexi ta'osasinge kalumo no anu voxou noxou Tila Iesu.

¹⁵Anu aloxo ne xo eni exavutala pekia'u no anu mii ane 'o, eni emulaxu xavutala sou akilisinge tei o mo sou ngingi ngamomomo sou ngano'u su'uli alaxu tamei. ¹⁶Eni emulaxu xavutalaxeni lexe sou akilisinge no mine alai ne Makedonia xe melo ne Makedonia ane'e la alivu ane'e noxinge, xe ili'i la sou ngingi ngasu'ulileli sou ngasaxaleli sou alai ne Iutaia. ¹⁷No mine eni emulaxu xavutalaxeni sou mii ane ne la, loxovaa eni e'oxonu papaxesi? Uasi loxovaa eni e'oxonu sou emulaxu xavutalaxeni loxo ane'i ta mitema no lia 'o ixavutala 'o si mo sou eni avikala ukeikei lexe “Ee, la ee” no mine “Uasi, la uasi?” Aloxo ne uasi. ¹⁸Ia manina sou aloxo Lataua anu umulinu vaikalasui, la sou a'alo noxixe ulai noxinge ne anu loxo “Ee,” xe “Uasi,” la uasi. ¹⁹Xo Lataua 'Olu Iesu Kalisito e nexi noxi'a Sailasi mo Timoti telaanu vaikalasou nonixi noxinge ne anu loxo “Ee,” no mine “Uasi,” ne uasi ia noxou ne la anu utotomu ne “Ee,” si. ²⁰Xo mii vile uasi mii tapiena anu Lataua musakiinu vaikalasou ne anu muxali “Ee,” noxou Kalisito. Anu aloxo ne la sou noxousi ne la “manina” ne nenge ta'itinu Lataua ualasou. ²¹Ioxe la sou anu Lataua e mupitanenge no anu mauili noxou Kalisito anu molu musosovosinge la sou nenge'a tatulu peki'ainge. ²²Mo mu'italonu sosovo noxou mo mutomusinge lexe nenge ta na'u ne muxolu noxinge. Mo mumulaxu Uleenu no nano no tanenge aloxo sosovo sou mii mai'a ane Anu ulosinge ili'i.

²³Eni alemolu la Lataua mulavusou xavutalaxeni aloxo ne mo eni talelingenge sou lexe alivu alai ne Kolinito uasi. ²⁴Anu loxo nexi tauli sou taulaxu tangengi uasi. Ia nenge nenge'a taxaxai ne sou 'osa'osamengi. Xo tava'u aloxo, ngingi ngamulaxu tangengi la ngatulu peki'ainge.

2 ¹Aloxo ne la sou eni exavutala pekia'u lexe mamu sou eni a'oxonu navunavu vile la sou alai akilisinge. ²Xo lexe eni a'oxonu opongengi tu'umaxu, la sou 'ena'ei la ane uxolu sou u'oxoleli a'osa? Ngingisi. ³Eni ekaukavu aloxo ne mo sou loxo eni ane'e la mamu sou taleli utama noxi'a ta mitema ia sou i'oxoleli a'osa ne. Eni eoopala pekia'u noxinge mukalusi lexe 'osa noxilo ne uxolu ulai noxinge ukalusi kalumo. ⁴Xo eni ekaukavumengi 'o no anu taleli utamasinge mo uxoto toxoxa'a xe ieli lexaxu piana, sou lexe a'oxongengi ngatama uasi, ia sou loxo u'oxo oponengi ngalavusou manina tanutanuxu noxilo singe no anu 'ilixu sou talulusou susu noxi'a ta mitema sou susu.

⁵Ioxe lexe itema vile muxalixu opo tu'umaxu, la anu u'oxonu opoleli tu'umaxu uasi. Ia anu mu'oxongengi latala mukalusi ne opongengi

^f 1:16 1Ko 16:5-6   ^g 1:19 Apo 18:5   ^h 1:20 Pal 3:14   ⁱ 1:22 2Ko 5:5; Ep 1:13-14
^j 1:24 1Pi 5:3   ^k 2:1 1Ko 4:21   ^l 2:4 Apo 20:31

tu'umaxu, la laixe lexe ta'oxonu uxali masua u'oki mamu. ⁶Navunavu ane ta piena noxinge mitelonu noxou ne anu mumomomo noxou. ⁷Ia aloxo ne uasi, umomomo sou ngingi ngalulusou susu noxou mo ngamamaatolanu, mo sou anu umomomo sou opo tu'umaxu toxoxu ulu'elaixu a vile mamu. ⁸Eni apela'inge aloxo ne mo sou ngingi nga'oxo pekia'unu tanutanuxu noxinge sou ne la, mo sou anu ulavusou lexe ngingi tangengixu. ⁹Tava'u a loxovaa la sou eni ekaukavumengi ne sou amaisinge lexe ngingi ngamomomo sou ngatulu peki'ainge no anu tovotovo mo ngalomu sou ngamulinu mimii ukalusi ne. ¹⁰Lexe ngingi ngalulusou susu noxou itema vile la eni kalumo alulusou susu noxou. Mo mii ma'ia ane eni elulusou ne mo lexe mii vile sou alulusou la eni alulusou no iou Kalisito ne singe. ¹¹^mMo sou Satani ne umomomo sou utaloxolinenge mamu xo loxo nenge talavusou xavuxavutala talume noxou ne.

Ta Mitema Ane sou Ixaxaisou Vaikala Ane Musakii Alavua

¹²ⁿIoxe no mine eni elutu elai ne Toloasi sou alaanu vaikala sou a'alo laixe sou Kalisito la exalisou lexe Tila mukisiinu aitengasilo lai ne. ¹³^oIa xavutalaxeni ne uai se'isisi uao, xo tava'u lexe eni axalisou vivilo Tito lai ne uasi. La sou eni eione'i io elai avile ne Makedonia. ¹⁴Ia laixe musuku noxou Lataua e uulaxunexi utotomu no anu uauli noxou Kalisito mo taxavutalanu vaikala sou mii ane loxo tumaulixu sou lavulavu laixe noxou ne tasukunu ulai no xalexalee tani ukalusi no mine nenge talai. ¹⁵Xo nexi ne loxo noxou Lataua la nexi aloxo lomolomo tuma'u lailaixe ulai noxou Lataua sou Kalisito nonixine'i ta mitema ane'i ane mimulaxu tane'i noxou Iesu mino'u pamauli xe ane'i ane mimulaxu tane'i noxou Iesu uasi ane sou isoisoli. ¹⁶^pAne'i ane imulaxu tane'i noxou Iesu uasi la ane'i ne tuma'a masua sou soli, xe ane'i ane imulaxu tane'i noxou Iesu la ane'i tuma'a uliulixu sou mauli. Ioxe, mo 'ena'ei ane mumomomo sou xaixai ane loxo ne? ¹⁷Xo nexi ne loxo tapiena e i'oxonu sou ixixaolixu vaikalau Lataua sou loxo ino'u mii no anu uasi. Anu aloxo ne uasi. Noxou Kalisito la nexi tavivikala no iou Lataua ne laixe maninasi, loxo ta mitema ane Lataua mupalusi'a mine'e.

3 ¹^qIoxe mo loxovaa nexi a tasokou sou ta'itinu ualasixe la? Uasi loxovaa nexi loxo ta mitema mose'i sou tamasaxau uoli voloxu sou u'itinu ualasixe ulai noxinge, uasi molu noxinge? ²^rNgingi nesi ne ane uoli voloxu noxixe e tekaukavunu no nano no tanexi la ta mitema mukalusi milavusou mo miitisou. ³^sNgingi ngamaxa'u lexe ngingi ne uoli voloxu molu noxou Kalisito, nene'axu xaixai mexi kaukavusou ne no anu su'i uasi. Ia no anu Uleenu Lataua e muxolu umauli mo no anu lavo'o

^m 2:11 Luk 22:31   ⁿ 2:12 Apo 14:27; 1Ko 16:9   ^o 2:13 Apo 20:1   ^p 2:16 Luk 2:34; 2Ko 3:5-6   ^q 3:1 Apo 18:27; 2Ko 5:12   ^r 3:2 1Ko 9:2   ^s 3:3 Mul 24:12; Iel 31:33; Ese 36:26-27

alelaxu uasi ia no nano noxi'a ta mitema tane'i. ⁴Nexi tanexi mutulu pekia'u mo tevau tu'umanexe noxou Lataua xo nexi noxou Kalisito.

⁵Anu loxo nexi mexe a ne temomomo sou te'oxonu mimii ane ne uasi, ia lavulavu noxixe sou xaixai ne molu noxou Lataua. ⁶'Anu mu'oxonexi temomomo sou taxali loxo ta mitema sou isaxila'u vaikala ane musakii alavua ne loxo no anu vaikala sou lapuloto e mikaukavu uasi ia no anu Uleenu, xo vaikala sou lapuloto ne uvenge tasoli ia Uleenu ne ulosinge mauli.

Lamanaxu Vaikala Ane Musakii Alavua

⁷Ioxe lexe xaixai ne muxalixu soli ne muxotonu kaukavusou no 'a lavo'o ia muxali ilou lamanaxu mo ta Isilaeli imomomo sou imataki uisalili ulai noxou Mosesi alaiou uasi xo anu lamanaxu ia ili'i la anu tasiauxu la, ⁸la sou loxovaa? Xaixai ane no anu Uleenu 'o lamanaxu u'oki manina. ⁹'Mo lexe xaixai ane utulusi'a ta mitema 'ilixoi'a no 'a susu noxi'a lamana sou ne, anu lamanaxu musuku la lamanaxu xaixai ane uxalixu 'ilixu muisalili ne anu lamanaxu toxoxa'a manina. ¹⁰Xo mii ane lamanaxu loxo ne tei e Mosesi mukaukavu, ia tamomosou ilou lamana ane lapuloto alavua noxou Lataua ne toxoxa'a ane vaimomo 'o la anu lamanaxu la uasi. ¹¹Mo lexe mii ane uxolu lavuu uasi ne lamanaxu aloxo ne, la mii ane uxolu lavuu ne lamanaxu toxoxa'a manina.

¹²La sou no mine nexi taloopala aloxo ne la nexi pumunenge manina. ¹³'Nexi ne loxo Mosesi e muvausou alaiou sou utaluxa'a ta Isilaeli mo sou imataki sou no mine lamanaxu tasiauxu ne uasi. ¹⁴Ia xavutalai'a ne muxo lololi xo mune muxali vaimomo 'o ne pupuni ane ne uxolu no mine iitistou vaikala ane musakii tei. Anu uxexee uasi xo loxo noxou Kalisitosi la sou anu uxexee. ¹⁵Mo loxo no anu voxo ane vaimomo 'o ne no mine iitistou lapuloto noxou Mosesi la pupuni ne utaluxu tane'i. ¹⁶'Ia no mine itema 'ena'ei ane uxii ulai noxou Tila, la pupuni ane ne uxexesou. ¹⁷Ioxe Tila ne Anu a Uleenu ne mo ne'ei e Tila Uleenu uxolu la sakisaki vile usakinenge uasi vasimenge manamana'u. ¹⁸Mo nenge ukalusi ane tava'uva'usou alaienge uasi ne nenge loxo titilo sou tamaisou lamana noxou Tila, mo taxiu taxali loxo Anu ne la no anu lamana 'uieii utatila voxovoxo ne sou ane molu noxou Lataua e anu Uleenu ne.

Mimii Lailaixe Musuku Uxolu no Anu Vexavexasou no 'a Lialia 'o

4 ¹Anu aloxo ne la sou loxo no anu alauna noxou Lataua la Anu mulosixe xaixai ane 'o. La sou nexi ta'olevalele uasi. ²'Mo nexi taxexeenu 'ili'ilixo ane tavuna mo ane tamaela no anu ne. Nexi ta'oxonu

¹ 3:6 Iel 31:31; Ioa 6:63; 1Ko 11:25   ² 3:7 Mul 34:29   ³ 3:9 Lap 27:26; Rom 1:17

⁴ 3:13 Mul 34:33   ⁵ 3:16 Mul 34:34   ⁶ 3:17 Ioa 8:36; Rom 8:2   ⁷ 4:2 2Ko 2:17; 1Te 2:5

'ilixo sou kalakalavoi uasi mo tapolo vile vaikala noxou Lataua uasi. Anu aloxo ne uasi. Ia nexi taa'aloxu vaikala manina ne ulamanasi. Aloxo ne ta mitema itoxonexi mo ta mitema xavutalai'a ulamana la sou ulai no anu xavutala laixe ne mumaxai'xe lamana noxi'a ta mitema ukalusi ne no iou Lataua. ³Mo lexe a'alo laixe noxou Iesu Kalisito ane nexi tea'aloxu ne pupuni mutaluxu, la pupuni mutaluxu ne noxi'a ane'i ane sou isoisoli. ⁴^aXo anu Satani lataua sou lialia 'o ne mutatusou xavutalai'a ta mitema ane imulaxu tane'i noxou Kalisito uasi ne mo sou mamu sou ane'i imaisou lamana no anu a'alo laixe sou lamanaxu Kalisito e Anu sosovo maninasou noxou Lataua nesi. ⁵Xo nexi talaa vaikalasixe la uasi, ia Iesu Kalisito ne, lexe anu Tila, mo nexi mexe la ne aloxo ta mitema sou xaixai noxou sou Iesu nesi. ⁶^bXo Lataua anu e muvikala lexe, "Lamana uiei molu no nano no 'a isivoxo uuatu," ne mu'oxonu lamanaxu muiei no nano no tanexi sou ulosinge lamana sou talavusou laixe sou lamanaxu Lataua no 'a alaiou Kalisito ne.

⁷^cIa nexi teno'u mii ane laixe musuku ne aloxo no anu vexavexasou no lialia 'o sou tamaxa'u lexe xavi toxotoxoxa'a ukalusi ne anu molu noxou Latauasi ia nexi mexe takoiinu uasi. ⁸^dNexi ne texamuli tu'utu'umaxu muxalilixi mukalusi, ia umamulonexi uasi, mo tanexi lili ia tanexi utaloxo uasi. ⁹Mo i'oxo masuanexi ia nexisisi taxolu uasi, xe ipuasixe ia ikalusixe uasi. ¹⁰^eUtotomu ne nexi taxixaolixu solixu Iesu no anu vasimexe mo sou mauli noxou Iesu ne umomomo sou upala'a no anu vasimexe kalumo. ¹¹^fXo nexi e tamauli ne ane tatavulenu soli sou Iesu mo sou maulixu umomomo sou upala'a no anu vasimexe e sou soli 'o. ¹²Aloxo ne la sou soli anu a uxaxai no nano noxixe, ia mauli anu a uxaxai no nano noxinge ta Kolinito.

¹³^gAloxo kaukavu muai no nano no anu Lavuku Tavuna teinu muvikala aloxo 'o, "Eni emulaxu taleli, aloxo ne la sou eni evikala ne." No anu Uleenu ane nesi sou mulamulaxu tanenge ne la sou nenge kalumo tamulaxu tanenge mo sou tavikala aloxo ne. ¹⁴^hAnu aloxo ne xo nenge telavu lexe Anu ane mutulusou Tila Iesu no anu soli ne utulusixe kalumo nenge'a Iesu mo upitanenge nenge'a sou upamotoninenge no talaxu. ¹⁵Mimii ukalusi ane 'o ne sou umomomosinge, mo sou alauna ane u'ana'analinenge ta mitema tavu'avu'alo ne umomomo sou uuavutinoxu vaikala 'osa laixe sou ane'i iiti Lataua no 'a lamanaxu musuku ne.

¹⁶ⁱAnu aloxo ne la sou nexi ta'olevalele uasi. Manina loxo vasimexe no ale anu a sou usoli ne ia tanexi no nano ne uxaxali alavua no voxovoxo utotomu. ¹⁷^jXo tu'utu'umaxu noxixe ne uxolu maxuveeni uasi, uxolu voxo

^a 4:4 Ep 2:2; Kol 1:15; Eva 1:3   ^b 4:6 Tav 1:3; Ais 9:2; 2Ko 3:18   ^c 4:7 2Ko 5:1   ^d 4:8 2Ko 1:8; 7:5   ^e 4:10 1Ko 15:31   ^f 4:11 Rom 8:36   ^g 4:13 Lex 116:10   ^h 4:14 1Ko 6:14
ⁱ 4:16 Ep 3:16   ^j 4:17 Rom 8:17-18

ataxusi. Ia Lataua ukolinexi no 'a lamana ane uxolavu ane muuaulixu tu'utu'umaxu mukalusi ne mu'oki manina mo ukalu uasi. ¹⁸La sou nexi tautitisou mii ma'ia ane no texa 'o uasi ia mii ma'ia ane no anu. Xo mii ma'ia ane no texa ne anu ulai la ukalu, ia mii ma'ia ane no anu ne anu tamaisou uasi ne. Anu uxolu utotomu mo ukalu uasi.

Taasinge no Anu Opo Loxotolo

5 ¹Ioxe nenge talavu lexe taasinge sou taxolu no anu no lia 'o ne umamulo, ia Lataua mutulusou taasinge vile. Anu taasinge lavu'u ne a uxolu teitexi no opo loxotolo. Tani ane ne ta mitema itulusou no avo'a uasi. ²Aloxo ne la sou nenge tanenge utulu mo temasaxa lexe tano'u taasinge teitexi no opo loxotolo ne la sou usu'asinge loxo tokolomomenge. ³No mine loxo nenge ta tokolomo ne, la nenge vasimenge vitanisi uasi. ⁴Xo no mine nenge a uao taxoxolu no anu tani e uxolu umamulosi ane 'o sio, la nenge tanenge utulu mo tatavule tu'utu'umaxu ne. Xo nenge temasaxa sou taxexeenu tani ane 'o uasi, ia lexe tatokolomo no anu tasinge sou opo loxotolo. Aloxo ne mo sou mii ma'ia ane sou usoli ne umomomo sou uخالixu mauli. ⁵Ioxe, anu Latauasi ane mukoinenge sou tava'u aloxo ne. Mo mulosinge Uleenu aloxo sosovo sou mii ma'ia ane anu muloonusinge ili'i.

⁶Anu aloxo ne la sou utotomu ne nenge taloopala pekia'u mo talavu lexe loxo no mine nenge taxolu no 'a tuala no vasimenge la nenge taxolu vaaxu noxou Tila. ⁷Nenge taxolu 'o ne tamulaxu tanengesi ia loxo tamaisou mii no ienge uasi. ⁸Nenge ne taloopala pekia'u, eni avikala mo emasaxa mu'oki lexe taxexesou vasimenge 'o ia talai nenge'a Tila taxolu no tuala noxou Lataua. ⁹La sou nenge xavinenge mo sou ta'oxonu u'osasinge no mine loxo nenge taxoxolu no tuala no 'a vasimenge no lia 'o mo taxexee no anu vasimenge kalumo. ¹⁰Xo nenge ukalusi ne taxali no tatexa no laxunu Kalisito sou ulosinge nenge vilevilesi ne lakolisou mii ma'ia laixe xe masua ane nenge te'oxonu no mine texolu no 'a vasimenge no lia 'o.

Xaixai sou Ulivunoxu Xolu Pita Noxinge Nenge'a Lataua

¹¹Ioxe anu aloxo ne, mo nexi telavu lexe ta'umolu Tila ne a loxovaa la sou nexi tatovonu sou tavikalane'i ta mitema pekia'u sou. Mii ane lexe nexi ta'oxonu ne Lataua mulavusou. Mo eni eloopala lexe anu mulamana no 'a xavutalamengi laixe kalumo. ¹²Nexi a tatovo sou ta'itinexi noxinge la ne uasi. Ia takaukavu ano 'o sou ngingi nga'osasu 'ilixonexi. Mo sou ngingi ngamomomo sou ngakolinu vaikalai'a ane'i

^k 4:18 Kol 1:16   ^l 5:1 2Ko 4:7   ^m 5:2 Rom 8:23   ⁿ 5:6 Eva 11:13-16   ^o 5:8 Pil 1:23
^p 5:9 Kol 1:10; 1Te 4:1

ane i'osa sou mii ane imaisou no alesu ia no nano no tane'i ne uasi. ¹³Mo lexe nexi xavutalamexi uxovulaulau, la anu noxou Lataua, xe lexe nexi xavutalamexi ne muisalili, la anu loxo sou usu'ulingengi. ¹⁴Xo tanutanuxu noxou Kalisito ne muavutilinexe xo nexi ne telamana laixe lexe itema vilesisi musoli si'a ta mitema mukalusi, la sou anu aloxo ta mitema mukalusi ne misoli. ¹⁵Mo Anu musolisinge mukalusi sou lexe ane'i ane ixolu imauli ne ixolu no 'a masaxa na'a la uasi ia imulinu masaxa noxou anu Kalisito e musolisi'a ka mutulu mumauli la nesi.

¹⁶La sou usoko vaimomo 'o mo ulai ili'i ne nenge tatilovosou itema vile no 'a lavulavu sou lialia 'o uasi. Mo loxo tei la nenge tetilovosou Kalisito no anu vote'i ane loxo ne, ia nenge ta'oxonu la uasi ne. ¹⁷Anu aloxo ne, la sou lexe itema vile uxolu noxou Kalisito la anu uxali alavua, ane tei ne a mulai ne io alavua a muxali! ¹⁸Mimii ane 'o ne anu molu noxou Lataua e mumomosinge sou opo vilesisi la ne a noxou Kalisito nesi mo mulosinge xaixai sou ta'oxo opo vilesisi noxi'a ta mitema kalumo la. ¹⁹Mo a'alomexi ne lexe Lataua mu'oxonu opo vilesisi noxi'a ta mitema no lialia 'o noxou Kalisito. La sou Anu iou si'isou susu noxi'a ta mitema. Mo Anu mu'italonu a'alo sou opo vilesisi la a mune'e noxixe mo taa'aloxu noxi'a ta mitema. ²⁰Anu aloxo ne la sou nexi ne tasosovosou Kalisito sou taa'aloxu, aloxo Lataua anu a uxolu noxixe ia u'ava'ava ne. Nexi tasolonu Kalisito anaxu sou tatalitali'isinge lexe opo vilesisi noxou Lataua uxolu noxixe la. ²¹Xo Lataua mu'oxonu anu e u'oxonu susu vile uasi ne sou muxali loxo mususu ne singe, sou lexe nenge taxolu noxou la nenge taxali ta'isalili noxou Lataua.

6 ¹Ioxe loxo Lataua ta menexu sou taxaxai la nexi talingaingi lexe sou ngano'u alauna noxou Lataua ia ngapaipalunu vitanisi mamu. ²Xo anu uvivikala no nano no Lavuku Tavuna teinu aloxo 'o,

“No anu voxo sou a'oxo laixe noxinge,
la eni elomusinge.

Mo no 'a voxo sou pamauli la eni esu'ulingengi.”

Eni avikalangengi, io vaimomo 'o ne anu voxo sou alauna noxou Lataua mo vaimomo 'o ne anu voxo sou pamauli.

Paulo Muxamulinu Ialuxu Masua

³Nexi tamulaxu mii vile sou utaluxu vote'isi'a ta mitema uasi, mo sou ipupuioi xaixaimexi uasi. ⁴Ia no anu votevote'i ukalusi ne la nexi ta'itinexi lexe nexi ta mitema sou xaixai noxou Lataua ne. Mo nexi tetulu pekia'ixe xe tetavulenu tu'utu'umaxu mo tanexi utama piena. ⁵Xe ane'i ipuapuasixe mo imulanexe no nano no 'a taasou navunavu xe ta mitema

¶ 5:15 Rom 14:7-8   ¶ 5:17 Rom 8:1; Xal 6:15   ¶ 5:18 Rom 5:10   ¶ 5:19 Rom 3:23-25

¶ 5:21 Eva 4:15   ¶ 6:2 Ais 49:8   ¶ 6:5 2Ko 11:23-27

lai'aixe la ilosixe navunavu tatila manina. Mo taxaxai pekia'u xe 'olovoxo utotomu ne la taai laixe uasi. Xe tano'u 'ani laixe uasi. ^{6*}Mo no anu 'ilixu malemalenga xe lavulavu laixe mo tataloxolinenge mo 'ilixu laixe noxi'a ta mitema ne no anu Uleenu Tavuna mo no anu 'ilixu sou tanexixa'a ta mitema manina. ⁷Vaivaikalamexi ne maninasi mo no anu xavi noxou Lataua, la nexi tano'u 'ilixu mu'isalilisi aloxo mii sou 'oto'oto no anu avoxe tema xe ae. ⁸Mo no anu 'ilixu sou toxo xe 'ilixu sou pamaela mo ikalapuunexi xe i'ti ualasixe, mimii ne anu manina ia mimaisou aloxo nexi ta mitema sou kalavoi. Ia mii vile uasi, nexi tavikala maninasi. ⁹Ta mitema i'oxe ilavusixe uasi ia milavusixe, mo lexe tasoisoli ia nexi tamaumaulisio, xe mivexe ia ivexe tasoli uasi. ¹⁰Mo tanexi utama u'oki ia utotomu ne ta'osa'osasi xe nexi mexi lavuluti uasi ia ta'oxone'i tapiena ixali ta mitema sou lavuluti, nexi texolu vitanisi ia nexi tamaisou lexe nexi mexi mimii tavu'alo manina.

¹¹Nexi tevikala lamana mulai noxinge ta Kolinito, mo tanexi muxavutalangengi. ¹²Nexi ne a ta'apisou tanexi noxinge ne uasi, ia ngingisi ane nga'api'apisou tangengi noxixe ne. ¹³^zIa eni avikalangengi loxo ngingi eni ta 'alixeni, ngingi kalumo ne tangengi uxavutalanexi.

Mamu Sou Ngapita Noxi'a ta Mitema Ane Imulaxu Tane'i Noxou Iesu Uasi

¹⁴^aMamu sou ngapita noxi'a ta mitema ane imulaxu tane'i noxou Iesu uasi. Xo 'ili'ilixu lailaixe xe 'ili'ilixu masumasua ne imomomo sou ipita a loxovaa? Mo loxovaa, ma'ia ane lamana ilou isivoxo ipita ne? ¹⁵Xe Kalisito ilou satani ne isakii vaikala a loxovaa? Mo mii ma'ia ane mumomomo sou itema ane umulaxu tanu noxou Kalisito xe ane umulaxu tanu uasi ne ivelusi'a ngato'o? ¹⁶^bMo vaikala masaxa ma'ia ane uxolu nonixine'i taasou lalotu noxou Lataua xe ta lataua kalakalavoi? Xo nenge ne taasou lalotu noxou Lataua ane uxolu umaumauli. Aloxo Lataua muvikalane'i ta mitema noxou lexe,

“Eni axolu noxi'a mo amuamua'i nonixine'i,
mo eni ne axali Lataua noxi'a,
xe ane'i ne ixali ta mitemaxeni.”

¹⁷^c“Anu aloxo ne la sou ngalaa ngaxexesi'a
mo ngaxolu va'axu anu Tila mulemolu.
Ngalaisou mii vile nuni'u mamu
mo sou eni a'osa sou ano'inge ngane'e.”

¹⁸^d“La sou eni axali loxo Maminge
xe ngingi ngaxali loxo ta 'alixeni ta mulu mo ta sema

^x 6:6 1Ti 4:12   ^y 6:9 2Ko 4:10   ^z 6:13 1Ko 4:14   ^a 6:14 Ep 5:11   ^b 6:16 Liv 26:12; 1Ko 3:16   ^c 6:17 Ais 52:11; Pal 18:4   ^d 6:18 2Sa 7:14; Iel 31:9

Tila xaviinu sou u'oxonu mimii ukalusi Anu mulemolu.”

7 ¹Loxo nenge teno'u mii ane Lataua musakiinu vaikalasou ne la sou ta menexilo e eni emasaxainge misevile, menge ta'oxonu sou ta'umenenge no anu mimii ukalusi ane u'oxonu vasimenge mo uleenenge nuni'u, io nenge'a xavinexeu ane laixe xo tamama'u noxou Lataua mo taxali laixe no voxo utotomu.

'Osa'osa Noxou Paulo

²Ngakisii tangengi. Nexi tasusunoxu evile uasi, nexi ta'oxo masuanu evile sou utaloxo no 'a tanutanuxu noxou uasi, mo nexi ta'oxo loloxu evile sou tano'u miiumiiu uasi. ³Eni alemolu mii ane 'o loxo sou apupuiengi uasi. Eni elemolu tei lexe masaxasinge no nano no tanexi ne umomo loxo nenge'a utotomu taxolu tapita xo mo tasoli. ⁴Eni avikalangengi mo a'ume uasi. Mo a'osasinge mu'oki. Ngingi e mamaatolanenge toxoxa'a mo no anu tu'utu'umaxu mukalusi noxixe ne la 'osa'osa noxilo ne mu'oki avile.

⁵Xo no mine nexi tene'e ne Makedonia, la vasimexe 'o ne uma'ila uasi, ia tu'utu'umaxu iouiou muxali. No paumexe la 'oto'oto no 'a vasimexe mo tanexi ne kalaua. ⁶Ia Lataua anu e ulavusou umamaatolane'i ane tane'i utaloxo ne mumamaatolanexi no anu xali noxou Tito. ⁷Mo loxo no anu xali noxou nesi uasi, ia anu muvikalaleli sou su'uli ane ngingi ngelosou xe ngemamaatolanu kalumo, anu mumamaatolaleli kalumo. Anu muvikananexixu masaxa noxingesixe sou lexe ngamaisixe, mo tangengi uxoto mo tangengi ialuxu sou ngaxavutalaleli la sou 'osa'osa noxilo ne mu'oki avile. ⁸fManina lexe eni e'oxo tangengi mutama no anu uoli voloxu noxilo ia eni taleli u'oxongenge uasi. Mo loxo eni taleli u'oxongengesou la eni emaisou lexe uoli voloxu noxilo ne mu'oxo navungenge ia anu loxo sou voxo va'utunusi. ⁹Ia vaimomo 'o eni a'osa, ne tava'u loxo sou tangengi mutama ne uasi, ia tama no tangengi ne muulilaxungengi sou ngaxiu ulai noxou Lataua. Xo tama no tangengi ne anu mumulinu masaxa noxou Lataua la sou anu loxo nexi a ta'oxonu masuangengi ne uasi. ¹⁰gTama no tanenge ane noxou Lataua ne sou uxalixu ulai noxou Lataua ane uulaxunenge ulai no anu pamauli mo tanenge utama la uasi, ia tama no tanenge ane sou misomisou ne lialia 'o ne uxalixu soli. ¹¹Ngamaisou lexe tama no tanenge ane noxou Lataua ne muxalixu mimii noxinge aloxo 'o ngavasivasinangenge no anu 'ilixu masua. Xe ngano'u la'iasou sou ngamasaxa lexe nga'oxonu 'ilixu muisalili mo la'iangengeu susu xe ngaungaunga no mine ngamaisou itema u'oxonu susu mo xavutalamingi muavuti sou nga'oxonu 'ilixu laixesi. Mo tangegni utamasi'a ta mitema ane i'oxo'oxonu 'ili'ilixu masumasua xe ngakaitolonu itema e umulinu 'ilixu mulapu uasi.

° 7:5 2Ko 2:13   † 7:8 2Ko 2:4   § 7:10 Mat 27:3-5; Eva 12:16-17

¹²Mo loxo eni ekaukavunu mulai noxinge ne, anu loxo sou mitema vile ane mu'oxonu susu, mo mitema ane mususunoxu ne uasi, ia sou lexe no laaxunu Lataua la ngingi ngamomomo sou menge ngamaisinge lexe ngeitingengi ngene'e noxixe ne a loxovaa. ¹³No anu mamaatola ne la, la nexi temasaxa sio sou temaisou Tito lexe mu'osa a loxovaa, xo ngingi mukalusi ne ngesu'ulinu la sou anu muxolu mu'osa. ¹⁴Eni etoongenge noxou, xo ngapamaelaleli uasi. Ia anu aloxo mimii mukalusi ane nexi telemolu mulai noxinge ne maninasi, la sou nexi tatoongengesi noxou Tito ne mumaxa'usi lexe anu manina kalumo. ¹⁵Mo tanungenge toxoxa'a sio no mine anu uxavutalangi lexe ngingi ukalusi ne ngalolomu mo ngelooxu no anu 'ume xe ngetoxonu. ¹⁶Eni a'osa lexe mumomomo sou eni aloopala pekia'u ukalusi noxinge sou ngingi nga'oxonu mii ma'ia anu Lataua umasaxau.

Mamaatola sou Iaiama Toxoxa'a

8 ¹^hMo vaimomo 'o ta vivixe, nexi tamasaxainge sou ngalavusou alauna ane Lataua mulosi'a ta mitema e ilotu noxou Iesu no tuatuala ukalusi no xalee lia tila ne Makedonia. ²Ane'i ixolu no 'a tovtovo ane ialuxu musuku xe ane'i i'a mimii uasisi manina ia 'osa'osa noxi'a ne mu'ana'ana mutelo mu'oki manina no anu iaiama toxoxa'a. ³Xo eni aa'alo lamana lexe ane'i miitiu tapiena musuku loxo ane'i mimomomo sou iitiu, mo mu'oki musuku sio muaulixu sosovo sou iitiu. Ane ne loxo ane'i me'a mi'oxonu no anu masaxana'asi. ⁴Ane'i mitalisixe pekia'u sou lexe i'una no anu alauna mo xaixai noxou ane ne ulai noxi'a ta mitema noxou Lataua ne Ielusalemu. ⁵Mo ane'i mi'oxonu loxo nexi teutitiou nesi uasi, ia tei la ane'i me'a milosi'a milai noxou Tila xe ili'i la sou ane'i me'a milosi'a mine'e noxixe ne mimulinu masaxa noxou Latauasi. ⁶La sou nexi tevikala pekia'u noxou Tito, xo anu musokou xaixai ne tei, la sou lexe anu usolonu mo ukalusou xaixai sou alauna ne singe.ⁱ ⁷Ia lexe ngingi ngexali laixe manina no anu mimii latala mukalusi loxo ngamulamulaxu tangengi mo vaivaikalamengi xe lavulavumengi mo tangengi sou su'uli xe no anu masaxasixe la ngamaisinge lexe ngingi ngaxali laixe manina kalumo no anu alauna ane 'o sou ngaitinu mii.

⁸Eni avikala pekia'u noxinge uasi ia amasaxa sou atovonu laixenu tanutanuxu noxinge ne lexe tatila no mine atilovosou lexe masaxa sou su'uli noxi'a va'axu ne uxali manina no tangengi maninasou. ⁹^kXo ngingi ngelavusou alauna noxou Tila noxinge Iesu Kalisito ne lexe Anu ne loxo itema sou lavuluti ia loxo mu'oxosinge la sou muxali loxo itema sou lavuluti uasi mo sou no anu 'ilixu sou mimii noxou ne la ngingi ngamomomo sou ngaxali loxo ta mitema sou lavuluti.

^h 8:1 Rom 15:26; 2Ko 9:1-2   ⁱ 8:6 Tito anu mutaxusou lamoli.   ^j 8:7 1Ko 16:1-2

^k 8:9 Mat 8:20; Pil 2:6-7

¹⁰Mo eni apela'inge laixe no 'a iaiama e ngingi ngaavuti sou nga'oxonu. Tau lele'e ane mukalu 'o la ngingi ngeuli no 'a iaiama ne sou ngeituu, xo ngingi ngemasaxa sou nga'oxonu aloxo ne. ¹¹Aloxo ne la sou vaimomo 'o ngakalusou xaixai ane ne mo sou masaxa sou pekia'u sou lexe nga'oxonu ne, laixe sou ngakalusou no anu ne. ¹²^lXo lexe masaxa sou ngaituu mii anu a uxolu noxinge ne, la sou mii ane ngaituu ne anu loxo mii laixe e anu u'osasou. Lexe ane'i vilevilesi imasaxa imomomo sou ilosou la ane'i ilosou, xe ane'i i'a uasi la anu mii vile uasi.

¹³Masaxa noxixe ne sou lexe ane'i mose'i ixexee tu'umaxu io i'talonu tu'umaxu noxingesi uasi ia lexe ngingi ngongia'ngaxamuli ialuxu ukei, la mimii ne umomomo laixesi. ¹⁴No anu voxo vaimomo 'o la ngingi mimemimengi piena ne ngaituu sou umomomo sou mii ma'ia ane ane'i imasaxau, mo sou ili'i xe mii ma'ia piena la iitiu sou umomomo sou mii ma'ia ane ngingi ngamasaxau. Aloxo ne la sou mimii umomomo laixe. ¹⁵^mAloxo Lavuku Tavuna teinu mikaukavusou lexe,

“Anu ane mupitanu piena ne na'u tapiena musuku uasi,
xe anu mupitanu tata'eisisi ne na'u tata'eisisi avile uasi.”

Mipalusou Tito Mulai ne Kolinito

¹⁶Eni alemolu laixe noxou Lataua, e mumulaxu masaxasinge iouvilesisi loxo ane uxolu noxilo no nano noxou Tito tanu kalumo sou tasu'ulingengi. ¹⁷Xo nexi tetali'isou lexe ulai noxinge la anu u'osasi uasi, ia anu a unene'e noxinge ne no anu masaxa maninasou xe no anu xavutalasi. ¹⁸Mo nexi a tapalusou vivixe e ta temanu lalotalotu mukalusi mi'itinu sou xaixai laixe noxou sou mua'aloxu a'alo laixe noxou Iesu ne a ilou ilai. ¹⁹Mii anenesi uasi, ia anu ne ta temanu lalotalotu misosovosou sou muvaitaonexi no mine nexi tetavulenu iaiama e nexi te'oxonu sou tatoxonu anu Tila no anu mo, sou tamaxa'u masaxa maninasou noxixe sou su'uli. ²⁰Nexi tamasaxa sou xavutalamengi masua lexe nexi noxou tapolo xalonu iaiama no anu vote'i vile uasi. No anu vote'i ane nexi taxaxai sou iaiama tatila o no anu laixesi. ²¹Xo nexi tamasaxa sou ta'oxonu mii ma'ia e muisalilisi ne loxo no iou Latauasi uasi, ia no ie'i ta mitema kalumo.

²²Mo vivixe vile la, nexi tapalusou ilo'a ilai ne anu vivixe e tetovonu alaxu tavu'alo no anu vote'i piena mo temaisou lexe anu ne masaxa noxou mu'oki. Xo anu muloopala pekia'u toxoxa'a mune'e noxinge vaimomo 'o sou usu'ulingengi u'oki manina. ²³Xe Tito ne, anu loxo menexilo sou noxou taxaixai nonixi noxinge, io ta vivixe ne ane'i loxo ta mitema sou a'alo noxou Iesu no anu lalotalotu xe sou uala tila noxou Kalisito. ²⁴ⁿAloxo ne la sou ngamaxa'u lamanaxu tanutanuxu noxinge ne

^l 8:12 Mak 12:43-44   ^m 8:15 Mul 16:18   ⁿ 8:24 2Ko 7:13-14

ulai noxi'a ta mitema ane ne mo taitingengi no 'a xaixai noxixesi, mo sou ta tema lalalalotu ukalusi ne imomomo sou imaisou lexe manina.

9 ¹Manina lexe eni umomomo sou akaukavu ulai noxinge sou iaiama ne mulai noxi'a ta mitema noxou Lataua ne Ielusalemu ne uasi. ²Xo eni elavusou masaxa pekia'u noxinge sou su'uli ne mo eni etoongenge mulai noxi'a ta Makedonia, ea'alo'i'a lexe no anu tauu lele'e ane mukalu 'o, ngingi ne Akaia ne ngeloo sou ngaitinu su'uli. Tangengi ialuxu ne muavutinoxu xavutalai'a tapiena sou i'oxonu. ³Ia eni apalusi'a ta vivixe mo sou iitingengi noxixe singe sou mii ane 'o ne uxali xalusousi mamu, ia laixe sou ngingi ngaloo sou nga'oxo iaiama, loxo eni evikalane'i ta Makedonia sou lexe ngingi nga'oxonu. ⁴Xo lexe ta mitema se'i ne Makedonia noxi'a tane'e xe ixalisinge no mine ngaxolu ngaloo sou nga'oxo iaiama uasi, la nexi tavikala vilesinge uasi nexi tamaela xe ngingi kalumo ngamaela xo nexi teloopala pekia'u mu'oki noxinge. ⁵La sou eni exavutala pekia'u sou apalusi'a ta vivilo 'o mo sou ilai imaisinge tei mo ikalusou xaixai sou imomomo sou iaiama ane ngingi ngesakii vaikalasou. La sou ngaitiu no 'a masaxa noxinge maninasou ia ngaitiu no 'a masaxa noxi'a ta mitema uasi.

Toutou Maninasou

⁶PNgaxavutalanu mii ano 'o. 'Ena'ei ane utotou kitu'asi la ukokoli kitu'asi kalumo, xe 'ena'ei ane utotou u'oki la ukokoli tapiena kalumo. ⁷Mitema vilevilesi ne laixe lexe uitiu mii ma'ia ane tanu muvikala lexe sou uitiu, ia loxo no anu masaxa mo 'ilixu sou opo manina ia no 'a xavutala tamei uasi, mo no 'a masaxa noxou itema uasi. Xo Lataua umasaxau mitema ane u'osa sou uitiu mii. ⁸Mo Lataua ne mumomomo sou u'oxonu alauna ukalusi ne u'ana'ana noxinge, mo sou no anu mimii ukalusi utotomu ne nganono'u mimii ukalusi ane ngingi ngaxaliliou, mo sou nga'ana'ana no anu xaixai ane lailaixe. ⁹^aAloxo mikaukavusou muai no nano no anu Lavuku Tavuna teinu lexe,

“Anu muvelunu iaiama noxou mu'oki mulai noxi'a ta mitema ane'i i'a lavuluti uasi.

Xe 'ilixu muisalili noxou ne uxolu utotomu mo ukalu uasi.”

¹⁰^rMo Lataua anu e uveluvelunu mii ngiangiaxu ulai noxou mitema sou utounu xe veleti sou ta'ou ne uvelunu mo u'oxo tilanu tanixu mii ngiaxu noxinge mo u'ana'ananixu kokoli sou 'ilixu muisalili noxinge ne kalumo utelai u'oki. ¹¹^sNgingi ne u'oxongengi ngaxali loxo ta mitema sou lavuluti no anu vote'i piena ukalusi la sou ngingi ngamomomo sou ngaiaiaama u'oki no anu mimii ukalusi, xe loxo nexi talaixu iaiaamamengi maninasou ne la sou ta mitema tavu'alo ilemolu laixe ulai noxou Lataua.

° 9:1 2Ko 8:1-7   P 9:6 Xav 11:24-25   ° 9:9 Lex 112:9   r 9:10 Ais 55:10   s 9:11 2Ko 1:11; 4:15

¹²Xo xaixai sou iaiama ane ngingi nga'oxonu 'o ne, anu loxo ngaiti'a sou umomomo sou mii ma'ia ane'i i'a uasi, ia anu uxali uatu no anu vaikala piena sou vaikala laixe ulai noxou Lataua kalumo. ¹³Xo tava'u no anu xaixai sou iaiama noxou Lataua ane 'o e ngingi ngemaxaingexu loxo ngingi ngamulinu vaikala lamana sou a'alo laixe sou Kalisito, mo sou iaiama maninasou noxinge no anu lavilelu noxinge ngongi'a mo noxi'a ta mitema ukalusi. La ta mitema i'itinu Lataua no anu su'uli la'oluxu noxinge ne.

¹⁴Xe no anu lakilaka noxi'a singe la tane'i ulai noxinge, xo tava'u no anu alauna tatila manina ane Lataua mulosinge ne. ¹⁵Vaikala 'osa'osa laixe ne ulai noxou Lataua sou iaiama noxou ane vaikala umomomo sou tavikala vile no anu la uasi ne.

Vaikala Pekia'u Noxou Paulo sou Xaixaiau Noxou Lataua

10 ¹'Eni alinga ulai noxinge sou ngaxavutala 'ilixu ane ne noxou Kalisito, la sou eni Paulo e nenge taxolu se'isisi mo talu'enenge noxou Kalisito. Eni e no mine axolu noxinge la amitema sou axolu tasiau ia eni amitema sou avikala pekia'u no mine axolu va'axu. ²'Eni alingainge lexe no mine eni ane'e la mamu sou avikala pekia'u loxo. No mine eni ane'e noxinge la eni umomomo sou avikala ulai noxi'a ta mitema mose'i ane ixavutala mo ivikala ikalavoi lexe nexi taxolu tamauli no anu 'ili'ilixu sou lialia 'osi uasi. ³Manina nexi taxolu no anu lialia 'o, ia nexi ta'oxonu 'oto'oto noxixe loxo ta mitema sou lialia 'o i'oxonu uasi. ⁴'Mimii sou 'oto'oto ane nexi ta'oto'oto no anu ne anu mimii sou 'oto'oto sou lialia 'o uasi. Ia anu xavi noxou Lataua sou umamulonun vimelu pekipekia'u ne ulu'e. ⁵Nexi tamamulonun vaikala 'oto'oto mo ta mitema mose'i me'a iavuti itooxa'a sou ioxe italuxu xavutala sou ilavusou Lataua. Mo nexi talokilokisou xavutalai'a ta mitema ukalusi sou ta'oxonu ilomu ulai noxou Kalisito. ⁶Lexe ngingi ngalolomu laixe ukalu, la nexi ne taloo sou ta'italonu tu'umaxu utelo noxi'a ta mitema ukalusi ane ilavusou ilolomu uasi.

⁷Ngingi ne ngamaisixe no anu mimii vasimolu no alesi. Ia lexe mitema vile xavutalau pekia'u lexe anu noxou Kalisito, la anu uxavutalanexi laixe la lexe nexi noxou Kalisito aloxo anu nesi. ⁸'Xo lexe eni atooxu xavi e Tila mulosixe mu'oki seville la, sou tatulusinge ngatelo io loxo sou talapungengi ngalu'e uasi. La eni umomomo sou amaela sou atooxu seville la uasi. ⁹Eni amasaxa lexe eni avasi ieli sou a'oxongengi nga'ume no anu uoli voloxu noxilo mamu. ¹⁰Xo mose'i ivikala lexe, uoli voloxu noxou tu'umaxu mo pekia'u musuku, ia anu mitema uxolu la anu mamalaxusi mo vaivaikalau ne mii vitanisi. ¹¹Ta mitema ane loxo ne laixe sou

† 10:1 1Ko 2:3   † 10:2 1Ko 4:21   † 10:4 Ep 6:13-17   † 10:8 2Ko 13:10

ilamana lexe nexi a loxovaa ane no anu uoli voloxu noxixe no mine nexi taxolu va'axu mo nexi pekia'ixe la, nexi taxolu iouvilesisi noxinge mo nexi pekia'ixe.

¹²Nexi ta'oxonu loxo sou tano'u sosovo xe tamomosinge noxi'a mose'i ane i'titinu ualasi'a mamu. Ia no mine ane'i me'a itilovosi'a noxi'a la aloxo ne, mo me'a imomosi'a no tane'i la aloxo ne, la ane'i ne ilavusou mii ma'ia ne uasi. ¹³*Nexi ne, a loxovaa la, nexi tatoonexe uauli musuku uasi, ia nexi tasolonu tooxu noxixe ulai no anu xaixai ane Lataua mulosixe sou taxaxai sou, xaixai ne ane mune'e muxali noxinge kalumo ne. ¹⁴Nexi ne talai taalasou xaixai texu noxixe uasi, xo anu aloxo ne la lexe nexi tane'e taxali noxinge uasi. Ia nexi ne teuli sou tene'enu a'alo laixe sou Kalisito noxinge. ¹⁵La sou loxo nexi taalasou tou noxixe sou tatotou xai texu ane ane'i va'axu mixaxaisou ne uasi. Nexi taloopala lexe, no mine mulumulaxu tangengi noxou Kalisito uleme ulalai, la xai noxixe nonixi noxinge ne usuku u'oki manina. ¹⁶Anu aloxo ne la sou nexi tamomomo sou talaanu a'alo laixe sou Kalisito no xalexalee lia uuli no laxungengi xo nexi tamasaxa sou taitinexi sou xaixai ane muxali mukalu no anu xai noxou itema vile uasi. ¹⁷Ia, "Ena'ei ane lexe uitinu, la uitinu mii ane Tila mu'oxonu." ¹⁸*Xo anu loxo mitema ane molu u'iti'itinu la ne, anu uxali laixe no iou Lataua uasi, ia mitema anu ane Tila molu u'itinusi.

Paulo Xe ta Mitema sou Xaixai Kalakalavoi

11 ¹Eni aloopala lexe ngingi ngamomomo sou ngamalalixo no anu vaikala kalakalavoi noxilo uasi. Ia ngingi ne a nge'oxo'oxonu loxo ne mukalu. ²*Eni talelingenge aloxo Lataua anu tanungenge. Eni esakiinu vaikala noxinge sou mulumengi vilesisi e Kalisito mo sou eni amomomo sou alaixinge noxou aloxo lasove malemalenga ilai noxousi. ³^bIa eni taleli kalaua xo loxo Iva mikatululu no anu looloo noxou iaulu io xavuxavutalamege ne u'oxo vile la umomomo sou uxexeenu xolu noxinge e laixe mo muisalili mulai noxou Kalisito ne, la u'oxongengi ngalai va'axu. ⁴*Xo lexe ta mitema mose'i ine'e ilaa vaikala sou Iesu ane va'axu noxou Iesu ane nexi tea'aloxu vaikala sou, xe lexe ngingi ngano'u uleenu vilemo no anu ane ngingi ngeno'u tei, mo a'alo laixe ane vile mo no anu ane ngingi ngeno'u tei 'o, la ngingi ngalooxu mo ngalomusousi ia ngamuline'i uasi. ⁵^dIa eni axavutala lexe eni akitu'a seville no laaxa'a ta mitema sou xaixai iou ane mi'uli loxo ne uasi. ⁶*Eni melo loxo amitema sou vaivaikala laixe uasi, ia lavulavuxeni ne mu'oki. Nexi te'oxonu mii ane 'o lamana laixe mulai noxinge no anu votevote'i piena mukalusi.

^x 10:13 Rom 12:3   ^y 10:17 Iel 9:24; 1Ko 1:31   ^z 10:18 1Ko 4:4   ^a 11:2 Ep 5:26-27

^b 11:3 Tav 3:4, 13   ^c 11:4 Xal 1:8-9   ^d 11:5 1Ko 15:10; 2Ko 12:11   ^e 11:6 1Ko 2:1, 13

^{7f}Loxovaa anu susu sou eni alu'eleli la io atelainixinge sou alaanu a'alo laixe noxou Lataua ulai noxinge vitanisi io uulusilo uasi? ^{8g}Eni exaxaisinge ne io eno'u su'uli noxi'a lalolalotu mose'i la sou no anu 'ilixo ne loxo eni epakaline'i. ⁹Mo no mine eni exolu noxinge ne io emasaxau mii vile, la eni elosinge ngingi vile ne tu'umaxu uasi, xo ta vivixe ane me'a ne Makedonia mine'e ne misaxila'ilo no anu mii ane eni no anu uasi. Eni melo eutulululeli la sou alosinge tu'umaxu no anu vote'i vile uasi, mo eni asolonu 'ilixo aloxo ne sio. ¹⁰Maninasou, loxo vaikala manina noxou Kalisito anu a uxolu noxilo 'o, la itema vile no nano no xalee lia tila ne Akaia umomomo sou utalosou tooxu noxilo ne uasi manina. ¹¹Sou tava'u a loxovaa ne? Xo eni amasaxainge uasi? Lataua mulavusou lexe eni emasaxainge manina. ¹²Mo eni asolonu sou a'oxo'oxonu mii ma'ia ane eni a'oxo'oxonu ne lakolisou uasi. Mo sou a'oxo latoloxa'a ane'i ane imasaxa sou ino'u taiinu ane sou lexe ta mitema imaisi'a lexe ane'i mimomomo aloxo nexi 'osi no anu xaixai ane ane'i itooxa'a sou ne.

¹³Xo ta mitema ane loxo ne, ane'i ta mitema sou xaixai manina uasi, ta mitema sou xaixai kalakalavoi, ixiuxiuneisi loxo ta mitema ane Kalisito mupalusi'a. ¹⁴Mo tanenge liliu uasi, xo Satani ne molu uxixiunu sou uxali loxo anu angelo vile sou lamana. ¹⁵Anu mi sou kuluke uasi kalumo, lexe ta mitema sou xaixai noxou Satani ne ixiune'i sou ixali loxo ta mitema sou xaixai sou 'ilixo muisalilisi. Ia kaluxu noxi'a ne umomomo no anu 'ilixo noxi'a lakolisousi.

Paulo Mutooxu sou Tu'utu'umaxu Noxou

¹⁶Eni avikala la, ngamalanixu itema vile uno'ilo sou xovulaulau uasi. Ia lexe ngingi ngaxavutala aloxo ne, ioxe la ngano'ilo aloxo ngano'u mitema ane u'oxo vuluvulusi ne, mo sou eni amomomo sou atooxo sevile kitu'a. ¹⁷Mo eni melo avau tu'umaxo no anu 'ilixo sou e etooxo no anu ne, eni avivikala loxo Tila mumasaxa uasi, ia aloxo mitema ane uxovulaulau uvivikala. ¹⁸Xo loxo ta mitema tapiena ane'i a itootooxa'a loxo ta mitema sou lialia i'oxo'oxonu 'o, la eni kalumo ne atooxo. ¹⁹Ngingi nga'osa sou ngalomu se'isisi noxi'a ta mitema ane i'oxo vuluvulusi xo loxo ngingi ne xavutalamengi laixe musuku! ²⁰Manina musuku, xo ngingi ne ngalomu se'isisi noxi'a ta mitema ane ipalupalusingesi mo ikalusou mimemimengi mo ikalakalavoingengi mo i'itine'i iuli noxinge mo isavalinge no alaiengi ne kalumo. ²¹^hEni amaela sou avikala lamana lexe nexi ne mamalanexe musuku sou ta'oxonu aloxo ne. Ma'ia ane itema vile pekia'u sou uitinu, eni avivikala loxo itema ane u'oxo vuluvulusi, lexe eni kalumo pekia'ilo sou a'itileli no anu.

^f 11:7 1Ko 9:18   ^g 11:8-9 2Ko 12:13; Pil 4:15-16   ^h 11:21-22 Pil 3:5

²²Loxovaa, ane'i ta Evalaio? La eni kalumo. Loxovaa ane'i ta Isilaeli? La eni kalumo. Loxovaa ane'i Avalaamu ta xaixasou? La eni kalumo. ²³ⁱLoxovaa ane'i ta mitema sou xaixai noxou Kalisito? Eni avikala loxo xavutalaxeni laixe uasi. Eni euli noxi'a sio. Eni exaxai xavileli mu'oki musuku, exolu no nano no anu taasou navunavu alaxu piena musuku, mo mivelo mu'oki alaxu piena musuku, mo male asoli lalalaxu. ²⁴^jAlaxu ta'uve la eni eno'u vuate noxi'a ta Iutaia mavulovexa tatalu mo muxatele tami'a. ²⁵^kAlaxu tatalu la mivelo no anu maxei, alaxu vile la mi'otoxo no anu kulu, alaxu tatalu la uaxa tila mumamulosilo, la epaipalunu voxo vile xe 'olovoxo vile no luaki loxousi. ²⁶^lEni emuamua'i mutotomu. Eni male apuati no anu lexa mu'ani'ani mo aulua no avo'a ta mitema sou pakali no votevote'i, eno'u masua noxi'a ta tema tualasilo ta Iutaia la, eno'u masua noxi'a ta mitema ane ane'i ta Iutaia uasi, eno'u masua no nano no tuala tila, eno'u masua no sasila, eno'u masua no luaki, mo masua noxi'a ta vivilo e ilosi'a lavulavu kalakalavoi noxi'a ta mitema. ²⁷Eni exaxaisou xaixai ialuxu musuku mo no 'olovoxo piena la aai uasi. Eni esolixo xe limilaxo 'esi'esi sou lexa mo voxo piena la a'ani uasi. Enixeni mimii sou utaluxu vasimelo uasi mo sivevelo la poluvuvu muvelo. ²⁸No pa'umolu mimii latala ane ne, la no voxo utotomu ne eni taleli ialuxu sou asaxila'a ta temanu lalolalotu ne ukalusi. ²⁹'Ena'ei ane mamalaxu io eni axamuli mamalaxo uasi? Uasi eni kalumo mamalaxo. Xe 'ena'ei ane mu'oxo susu io eni taleli u'elau uasi? Uasi eni kalumo taleli u'elau. ³⁰Lexe eni aitileli la laixe lexe eni aitileli sou mimii ane umaxailo lexe eni mamalaxosi. ³¹Anu Lataua e Tila Iesu Momu, Anu e laixe sou ta'itinu ualasou utotomu mo kaluxu uasi ne, mulavusou lexe eni akalakalavoi uasi. ³²^mNe Temasukasi la tatananu tuala Aletasi movikalalanu mitema sou usaxila'u xalee lia ane ne sou miloo sou aiaitenga sou tuala tila ne Temasukasi sou lexe itetelisilo. ³³Ia uasi xo eni ne mitaaleli no nano no lakela io mikalaleli elu'e no anu aitenga sou sivo no vainu vimelu sou milu'elalixo mole e'ume exexee no avolu.

Mii Loxo Aipiepiena Xe Palapala'anixu Palanga Noxou Paulo

12 ¹Eni aitileli, mo loxo mii vile uxali uasi ne, ia eni asuku alai no anu mii loxo aipiepiena 'o mo palapala'anixu palanga molu noxou Tila Lataua. ²Eni elavusou mitema vile noxou Kalisito ane tauu lele'e mavulovexa mo mulu'e no lia tami'a mulai mukalu 'o la Uleenu Lataua mutelaixu no anu opo loxotolo tatalusou. Male loxovaa no anu vasimolu, xe uasi la no anu uleenu, eni alavusou uasi Latauasi mulavusou. ³Male loxovaa no anu vasimolu, xe uasi la no anu uleenu, eni alavusou uasi

ⁱ 11:23 Apo 16:23   ^j 11:24 Lap 25:3   ^k 11:25 Apo 14:19; 16:22   ^l 11:26 Apo 9:23; 14:5
^m 11:32-33 Apo 9:23-25

Latauasi mulavusou. ⁴Mutelai no anu tuala laixe noxou Lataua la anu mulomusou mimii ane umomomo sou mitema vile molu no anu vaikalau uasi. Mimii ane ne tavuna sou mitema ua'aloXu. ⁵Eni amasaxa sou aitinu mitema ane loxo ne, ia amasaxa sou a'itileli la uasi. Eni a'itileli ne loxo sou mamalaxo nesi. ⁶Mo lexe eni amasaxa sou a'itileli la, eni ne loxo itema ane u'oxo vuluvulusi uasi, xo loxo eni ne avivikala no anu vaikala maninasi. Ia eni a'oxonu a'itileli loxo ne uasi mo sou itema vile uxavutala u'oki noxilo uaulixu malemalei mo lolomu noxilo mamu.

⁷Sou loxo uutulululeli mo sou mamu sou eni melo a'osasilu u'oki la sou xaixai tatila sou palanga ane eni emamaisou upala'a 'o. La sou Lataua mumalanixu mii anaanaxu 'o ne no nano no 'a xiasileli ne sou ulosilo navunavu. Mii ane ne anu loxo mitemau Satani sou u'oxo masualeli. ⁸Alaxu tatalu la eni elinga noxou Tila sou lexe uxexeenu sou uxexesilo. ⁹Ia Anu muvika la mulu'e noxilo aloxo, "Alauna noxilo ne anu umomomosine ukalusi, xo xavi noxilo ne anu uxali lololi no mine nini mamalaxene." Aloxo ne la sou eni a'itileli mo a'osa no 'a mamalaxo noxilo ne. La sou ane'i ilavusou lexe xavi noxou Kalisito a uxolu noxilo. ¹⁰Anu tava'u aloxo ne, la sou loxo noxou Kalisito la eni a'osa manina no anu mamalaxosi ne mo no nano no anu vaikala sou italoXolixo ne mo no nano no anu ialualuxu ne mo i'oxo masualeli mo no anu tu'umaxu. Xo no mine eni mamalaxosi ne la eni axali peki'ailo.

Xavutalau Paulosi'a ta Kolinito

¹¹Eni e'oxoleli exali loxo mitema vile e'oxo vuluvulusi, ia ngingisi ane ngeulaxuleli sou nge'oxoleli loxo ne. Eni ne lexe ngingi nga'itinu ualasilu, xo eni ne loxo a kitu'a seville no laaxa'a ta aposeli ia eni axolu no laaxa'a ta aposeli tei ne uasi. Ia uasi eni amitema vitanisi. ¹²Mimii ane mumaxa'u mitema sou xaixai noxou ne aloxo sosovo iouiou xe mii ane tanenge liliou la mii ane xaviinu mo ane muxali nonixingengi ne no anu 'ilixu sou etavule tu'utu'umaxu mu'oki. ¹³Eni a'oxongengi 'ilixu vile mo noxi'a ta temanu lalolalotu va'ava'axu uasi. Ia mii ane 'osi, lexe eni ne alosinge tu'umaxu uasi. Ngaxiu tumalingeu susu noxilo ane ne.

¹⁴Eni a elalaxii sou axixaosinge sou iave tatalusou mo eni amomomo sou alosinge tu'umaxu uasi. Xo mii ane eni emasaxau ne anu a mimemimengi ne uasi, ia ngingi nesi xo anu aloxo ta 'ili'a ne umomomo ixaxai sou isu'uline'i ta mami'a ilo'a ta neni'a uasi, ia ta mami'a ilo'a ta neni'a ane ixaxai sou isu'uline'i ta 'ili'a. ¹⁵Aloxo ne la sou eni ne a'osa manina sou apaipalunu mimii ukalusi noxilo ne singe no 'a uleengengi mo apaipalunu maulixu. Ia lexe eni amasaxainge u'oki, la loxovaa ngingi

ⁿ 12:7 Iop 2:6   ^o 12:9 Pil 4:11-13   ^p 12:11 2Ko 11:5   ^q 12:12 Rom 15:19   ^r 12:13 2Ko 11:9

ngamasaxailo seville kitu'a? ¹⁶Lexe ngingi aloxo ne, la eni ne alosinge tu'umaxu uasi. Mo eni loxo mitema sou kalakalavoi sou ano'u lamoli uasi. Ia mose'i noxinge ne mi'oxo lexe eni amitema aloxo ne. ¹⁷Loxovaa eni ekalusou mimemimengi noxi'a ta mitema ane epalusi'a milai noxinge ne? ¹⁸Eni etali'isou Tito sou ulai noxinge mo epalusou vivinge vile a sou ilou Tito ilai ne ukalavoi sou ukalusou mimemimengi uasi, loxovaa, anu mukalusou? Loxovaa nexi noxou taxaxai no anu xavutala iouvilesisi mo tamulinu vote'i iouvilesisi uasi?

¹⁹Loxovaa ngingi ngexavuxavutala lexe nexi ta'oxo latolosixe ulai noxinge? Nexi ne tevivikala no iou Lataua aloxo ane'i ane noxou Kalisito, mo ta vivixe e tamasaxainge manina, mii ukalusi ane nexi te'oxonu ne, anu sou u'oxongengi ngatulu peki'ainge. ²⁰Xo eni a'ume lexe no mine eni ane'e la umomomo sou axalisinge loxo eni emasaxainge lexe ngingi ngaxali aloxo ne uasi. Mo umomomo sou ngingi ngaxalisilo loxo ngingi ngemasaxailo lexe axali aloxo ne uasi. Eni a'ume sou 'oto'oto mo sangalako mo opo la'ila'iaxa'a xe matea sou mii mo vaikala sou taloxolixa'a ta mitema xe munumunu mo totopaxa xe xovulaulau male a uxolu noxinge ne. ²¹'Eni a'ume lexe no mine eni ane'e la, la Lataua noxilo ulu'eleli no laxungengi. La eni atamasi'a ta piena ane'i ane misusu tei io ixiu tumali'a no 'a 'ilixu nuninuni'u ne uasi xe 'ilixu sou vote'i xe masaxa masumasua ane ane'i mi'oxonu ne.

Vaikala sou Tololovo Kaluxusou Noxou Paulo

13 ¹"Ano 'o ne, xixao noxilo ulai uoxinge tatalusou. "Mimii ukalusi ne uxali manina loxo ta mitema ta tamei uasi ia tatalu imaisou mo mia'aloxu," loxo Lavuku Tavuna teinu mulemolu. ²Vaikala sou tololovo ano 'o ne eni elosinge no mine eni exixao elai noxinge alaxu tameisou ne. Vaimomo 'o eni axolu va'axu 'o ia avikala la. Xo no anu lai noxilo la atalosi'a ane'i ane misusu tei ne mo mose'i la, ³xo loxo ngamasaxa sou apala'alixu Kalisito lexe Anu molu uvikala noxilo. Anu ne loxo mamalaxu sou uxaxainge uasi, ia anu ne pekia'u miseville noxinge ne. ⁴Xo loxo sou talavusou manina la anu ne mivau musoli no anu ovu valautu ne no mine Anu mamalaxusi. Ia Anu uxolu mauli no anu xavi tatila noxou Lataua. Aloxo nesi la nexi ne mamalanexe noxou, ia no anu xavi tatila noxou Lataua la nexi taxolu tamauli noxou sou taxaxainge.

⁵"Toxe iengi umulingengi la sou ngamaisinge lexe loxovaa ngingi ngexolu no anu mulamulaxu tangengi, minge ngatovongengi la. Loxovaa ngingi ngalavu lexe Kalisito Iesu anu a uxolu noxinge ne uasi? Ia lexe, manina uasi la ngingi ngapolopeepe pamauli ne. ⁶Mo eni emulaxu taleli

^s 12:18 2Ko 8:6, 16-18   ^t 12:21 2Ko 13:2   ^u 13:1 Lap 19:15; Mat 18:16; 1Ti 5:19

^v 13:4 Pil 2:7-8   ^w 13:5 1Ko 11:28

lexe ngingi ne ngalavusou lexe nexi tapolopepee pamauli ne uasi. ⁷Ioxe vaimomo 'o nexi takilaka noxou Lataua lexe ngingi nga'oxonu mii vile ususu mamu. Anu sou loxo ta mitema imaisou lexe nexi teno'u pamauli nesi uasi. Mo ane'i imaisixe la nexi loxo tapolopepee pamauli ne ia ngingi ne nga'oxonu mii ma'ia ane mu'isalilisi. ⁸Nexi taxaxai sou vaikala maninasi, ia tamomomo sou ta'oxonu mii vile sou utaluxu uasi. ⁹Nexi ne ta'osa no voxovoxo ane nexi mamalanexe ia ngingi ne pekia'inge. Mo lakilaka noxixe ne singe sou lingamongenge noxou Kalisito. ¹⁰^xAnu tava'u aloxo ne la sou eni exolu va'axu ia ekaukavunu mimii ano'o ulai noxinge, mo sou no mine eni ane'e la umomomo sou a'oxonu su'u nonginge no anu xavi 'o mamu. Xavi ane Tila mulosilo ne sou umamulongengi ngalu'e uasi ia utulusinge pekia'u.

Sexesexela Kalukalusou

¹¹Kaluxusou la ta vivilo, 'osa'osa ulai noxinge lexe xavingengi sou lingamongenge noxou Kalisito. Ngalomu no anu peletoto noxilo, nga'oxonu xavutalamengi uxali vilesisi, mo ngaxolu no anu opo se'isisi. Mo sou tanutanuxu noxou Lataua mo opo se'isisi noxou umomomo sou uxolu noxinge.

¹²Ngasexelangenge ngatongato'o mo ngatimunu xalengengi no 'a 'osa'ila noxou Lataua. Ta mitema noxou Lataua ukalusi isovanu sexela noxi'a une'e noxinge. ¹³⁻¹⁴Eni akilaka lexe umomomo sou alauna noxou Tila Iesu Kalisito mo tanutanuxu noxou Lataua, xe noxou Uleenu Tavuna uxolu noxinge ukalusi.

---

^x 13:10 2Ko 10:8